

Výchova a vzdelávanie žiakov s poruchami autistického spektra v podmienkach našej školy

Keď sme v našej škole začali pred niekoľkými rokmi vzdelávať žiakov s poruchami autistického spektra s mentálnym postihnutím, často sme si kládli otázku, či ich dostatočne chápeme a či im aj na požadovanej úrovni rozumieme.

Prejavy a správanie detí s autizmom sú veľmi individuálne. Každý žiak je výnimočný. V prvom rade sme si uvedomovali, že žiakov musíme naučiť pochopiť význam komunikácie, rozvíjať ju, viesť ich k samostatnosti a zapojiť ich do bežného života dostupnými metódami.

Z vlastných a praktických skúseností so žiakmi s poruchami autistického spektra môžeme potvrdiť, že najdôležitejšie činitele k tomu, aby mohli autisti úspešne pracovať a napredovať, je pocit istoty a bezpečnosti v danom prostredí a porozumenie svojmu okoliu.

Pre efektívne pôsobenie v terapeutickom procese pravidelne zabezpečujeme:

- odborné preškolenie všetkých zainteresovaných v problematike autizmu (rodičia, príbuzní, všetci zamestnanci zariadenia), kde je dieťa zaradené,
- prispôbenie prostredia, štrukturalizácia, vizualizácia, AAK,
- behaviorálne techniky, terapia, ABA, TEACCH program ...

Vo výchovno-vzdelávacom procese uplatňujeme filozofiu a zásady TEACCH modelu.

- Individuálne pristupujeme k deťom.
- Úzko spolupracujeme s rodinou.
- Pozitívne pristupujeme aj k deťom s problematickým správaním, aktívne sa snažíme o špeciálno-pedagogickú intervenciu vedúcu k zlepšeniu správania.
- Fyzická štruktúra – veľmi názorná organizácia fyzického priestoru a pracovných úloh. Nábytok a pracovné pomôcky sú usporiadané tak, aby umožnili dieťaťu chápať pohľadom, aby sa dieťa nemuselo riadiť len podľa verbálnych pokynov. Zvyšujeme tým schopnosť orientácie dieťaťa, jeho samostatnosť a zároveň sa znižuje úzkosť a neistota.
- Vizuálna podpora – dôraz je kladený na informácie vo vizuálnej forme. Aj keď dieťa slovným pokynom rozumie, vizualizácia umožní vyššiu mieru samostatnosti, podporuje rozvoj komunikačných schopností a kompenzuje handicap v oblasti pamäťových a pozornosťných funkcií. Medzi prostriedky,

ktoré využívame k vizuálnej podpore, patria procesuálne schémy, denné režimy, farebné kódy či písomné pokyny.

- Zaistenie predvídateľnosti – vizuálne znázornenie času a predvídateľnosť postupnosti činností zabezpečujeme pomocou pracovných a denných schém a režimov. Okrem zníženia úzkosti a získania väčšej istoty prispievajú režimy k chápaniu vzťahov medzi konkrétnou činnosťou a symbolom a tým vytvárajú vhodnú pôdu pre pochopenie zmyslu komunikácie.
- Štruktúrovaná práca pedagóga – informácie o postupoch a výsledkoch práce sú zaznamenávané a sú prínosom pre kvalitné plánovanie práce, spoluprácu medzi terapeutom, učiteľmi a rodičmi.
- Práca s motiváciou – dieťa musí získať dôvod, prečo má pracovať. Žiakov s PAS (hlavne spočiatku) odmeňujeme materiálne (sladkosť, obľúbená hračka alebo činnosť). Potrebné je začínať s vyššou frekvenciou odmien, potom postupne ich množstvo redukuje a prechádzame na sociálne odmeňovanie.

Štruktúrované učenie

Všetky deti s autizmom – napriek svojim individuálnym potrebám – potrebujú štruktúru, pretože je u nich narušená motivácia k interakcii, učeniu a hre. Vo väčšine krajín základnú intervenciu tvoria vzdelávacie programy. Za jeden z úspešných vzdelávacích programov je považované štruktúrované učenie. Štrukturalizácia znamená zavedenie jasných pravidiel, sprehľadnenie postupnosti činností a jednoznačné usporiadanie prostredia, v ktorom sa človek s PAS pohybuje. Tento špecifický prístup aspoň čiastočne kompenzuje komplikovaný handicap, akým porucha autistického spektra je. Namiesto neistoty a zmätku nastúpi logickosť, usporiadanie, pocit istoty a bezpečia, ktorý umožní akceptovať nové úlohy, učiť sa a lepšie zvládať udalosti, ktoré sú nepredvídateľné. Nie všetci ľudia s PAS majú s akceptáciou zmien problémy, avšak všetci majú problémy s adaptabilitou. Správne aplikované metódy štruktúrovaného učenia dokážu aspoň čiastočne pomôcť všetkým, prínosom sú i pre deti hyperaktívne, s mentálnou retardáciou alebo pre ľudí, ktorí majú problémy so seba organizáciou. Medzi najčastejšie používané techniky v prístupe k deťom s autizmom na Slovensku patrí terapia štruktúrovaným učením a TEACCH, čoraz známejšou je aj terapia ABA, či program Inštrumentálneho obohacovania Reuvena Feuersteina.

Terapia štruktúrovaným učením – táto stratégia je založená na potrebách, schopnostiach a deficitoch autizmu, pomáha deťom porozumieť, čo sa od nich očakáva s využitím ich vynikajúcich vizuálno-diskriminačných schopností, vychádza z predpokladu, že osoby s autizmom trpia poruchami správania preto, lebo väčšina terapeutických postupov neráta s ich individuálnymi potrebami. Štruktúrované postupy vytvárajú pre dieťa zrozumiteľné prostredie, v ktorom je dieťa úspešné. Namiesto neistoty a zmätku nastupuje logickosť, poriadok, pocit istoty a bezpečia, ktorý umožňuje akceptovať nové úlohy, učí lepšie zvládať udalosti, ktoré sú nepredvídateľné. Štruktúrované učenie kladie dôraz na využitie individuálnych schopností, nácvik samostatnosti a sebaobsluhy, využíva metódy alternatívnej komunikácie a vyzdvihuje nevyhnutnosť spolupráce s rodinou.

Základným cieľom štruktúrovaného učenia je, čo najvyššia miera samostatnosti jedinca s PAS a jeho zaradenie do bežného života, ako je to len možné.

Vo výchovno-vzdelávacom procese pracujeme s rôznymi typmi štruktúrovaných úloh

1/Krabicové úlohy

Najjednoduchšou formou štruktúrovaných úloh sú krabicové úlohy. Usporiadanie vo vnútri krabice je dané typom úlohy. Rozmery krabíc a usporiadanie vo vnútri krabice sa volí podľa veľkosti a množstva jednotlivých zložiek, ktoré tvoria danú úlohu. Krabicová úloha musí byť prehľadná, dieťa s ňou musí ľahko manipulovať, musí do nej dobre vidieť a okraje krabice mu nesmú brániť v práci s jednoduchými dielmi. V krabicových úlohách prevažujú úlohy zamerané na manipuláciu s trojrozmernými predmetmi a symbolmi.

2/Úlohy v doskách

Vyššou formou sú štruktúrované úlohy v doskách. Pre našich žiakov máme pripravených veľa týchto úloh z viacerých predmetov. Rovnako ako v krabici, aj v doskách je iba jedna úloha, ktorú má dieťa splniť. Dieťa musí dosky otvoriť, čo kladie vyššie nároky na manipuláciu s úlohou a tento typ úlohy predstavuje zvýšené nároky na orientáciu na ploche. Aj samotné úlohy sú náročnejšie, pretože obsahujú iba dvojrozmerné prvky. Veľkosť dosiek vychádza z bežne dostupných formátov (A4, prípadne A3).

3/Úlohy v zakladačoch (šanonoch)

Forma obtiažnosti sa zvyšuje tým, že do zakladača je vložených súčasne niekoľko úloh, ktoré sú usporiadané za sebou. Dieťa musí pri manipulácii s úlohami vedieť listovať a pritom si zachovávať poradie jednotlivých úloh. Tiež manipulácia s listami z ľavej strany zakladača na pravú zvyšuje obtiažnosť pri plnení úloh, lebo dieťa musí prekonať krúžkovú väzbu uprostred zakladača, do ktorej sú jednotlivé úlohy vložené.

4/Zošity a pracovné listy

Najvyšším typom štruktúrovaných úloh sú zošity a pracovné listy, ktoré už predpokladajú veľmi dobrú orientáciu na ploche, dobré motorické schopnosti a väčšinou i zvládnutú schopnosť čítať a písať. Pre lepšiu manipuláciu je vhodné pracovné listy vkladať do dosiek alebo zakladačov. U týchto typov štruktúrovaných úloh je treba dávať pozor na to, aby bolo zadanie úlohy jasné a zreteľne z nej vyplýval spôsob jeho plnenia. Zošity a pracovné listy využívame pri výchove a vzdelávaní každý deň. Veľa pracovných listov si pripravujeme tak, aby dané úlohy zodpovedali aktuálnej vedomostnej úrovni žiaka.

Všetky typy štruktúrovaných úloh sa využívajú predovšetkým pre samostatnú prácu, teda pre overovanie naučených vedomostí. Úlohy musia byť volené individuálne podľa možností a schopností detí tak, aby rešpektovali ich vývinovú úroveň a dieťa ich bolo schopné plniť úplne samostatne bez pomoci dospelého.

Vizualizovaný denný program

Vizuálne pomôcky nie sú nijakou novinkou. Veľa jedincov s autizmom myslí v obrazoch a nie v slovách. Ich primárny „jazyk“ je obrázkový, nie verbálny. Dieťa môže mať minimálnu zásobu slovných výrazov, no neznamená to, že nemyslí, necíti, nemá názory, myšlienky a túžby. Je to vari tak, že strom padajúci v lese nevydáva nijaký zvuk len preto, že nablízku nie je nikto, kto by ho počul? Nezmysel. Vaše dieťa si možno premieňa svoje životné skúsenosti na „video“ vo svojej hlave. Jeho jazyk je rovnako právoplatný ako ten, ktorým hovoríme, a ak s ním chcete nadviazať kontakt, učiť ho zmysluplným spôsobom vedúcim k zmysluplným výsledkom, musíme sa mu prispôbiť.

K základným princípom štruktúrovaného učenia či vyučovania patrí vytvoriť štruktúrované prostredie doma, v rodine aj v škole. To znamená vytvoriť stabilné miesta pre jednotlivé

činnosti realizované v priebehu dňa a zreteľne vymedziť hranice medzi miestami, čo dieťaťu pomáha rozoznať, kde miesto určené pre konkrétnu činnosť či úlohu začína a kde končí. Podstatné je aj vytvoriť štruktúrované pracovné miesto pre jeho individuálnu samostatnú činnosť, kde nie je žiaden hluk a pohyb a zaviesť systém zľava doprava, čo znamená, že na ľavej strane stola sú úlohy, ktoré treba splniť a na pravej strane tie, ktoré už boli splnené. Dieťa sa potrebuje situovať v čase a pokiaľ mu nie je poskytnutá vizualizácia času, upadá do stereotypov a v prípade zmeny nastávajú problémy so správaním. Ak je zmena zaradená do vizualizovaného denného programu a dieťa je na ňu pripravené, potom sa problémy nemusia objaviť. Vizualizovaný denný program dáva dieťaťu odpoveď na otázku kedy, pomáha mu v časovej orientácii, odlišuje od seba aktivity a vedie ho k samostatnosti. V praxi je ale potrebné najskôr zistiť úroveň schopnosti dieťaťa abstraktne myslieť a potom stanoviť vhodný typ vizuálnej podpory (môžu to byť predmety, obrázky, piktogramy s nápisom, písaný rozvrh a podobne).

Využitie obrázkov pomáha rozvíjať komunikáciu, dieťa sa učí vizuálne. Obrázky sú pre neho zrozumiteľnejšie ako slová, majú viditeľný vzťah k tomu, čo predstavujú, pomáhajú pripraviť dieťa na ďalšiu aktivitu, znižujú jeho úzkosť a zmätok. Je to praktická pomôcka, ktorá pomáha dieťaťu pri výbere z viacerých možností a pri organizácii činností.

Temple Grandinová pozdvihla všeobecné povedomie o vizuálnej orientácii v knihe *Myslenie v obrazoch (Thinking in Pictures)* z roku 1996, ktorá sa začína:

„Myslím v obrazoch. Slová sú pre mňa druhým jazykom. Premieňam si hovorené a napísané slová na farebné ozvučené filmy, ktoré bežia v mojej hlave ako video. Ak niekto hovorí, jeho slová sa okamžite menia na obrázky. Tí, ktorých myslenie je založené na reči, tento fenomén ťažko chápu.“

Vytvorenie **vizuálneho rozvrhu alebo inej vizuálnej stratégie** pomáha našim žiakom zvládnuť deň v škole.

- *Poskytuje štruktúru a prehľad*, ktoré sú pre deti s autizmom dôležité. Informovanosť o tom, čo sa bude diať, im umožňuje sústrediť sa na úlohu alebo činnosť slobodne a bez obáv z toho, čo a kedy bude nasledovať.

- *Je oporným bodom* – konzistentným zdrojom informácií, dávajúcim dieťaťu záruku, že udalosti sú rozvrhnuté logicky, čo mu dodáva pocit bezpečia.
- *Posilňuje stratégiu najprv – potom* pri plnení menej príjemných úloh. „Najprv vyrieš osem matematických príkladov, potom môžeš byť päť minút na počítači“ – to ho motivuje, aby úlohy neodkladalo a nevyhýbalo sa im.
- *Zvyšuje schopnosť* samostatne zvládať úlohy a bez pomoci prechádzať od jednej činnosti k druhej.
- *Môže pomôcť pri zmiernení strnulosti a nepružnosti myslenia*, čo je pre autizmus charakteristické. Ak istota dieťaťa v samostatnom konaní rastie, môžete do rozvrhu vložiť nečakané prekvapenia vo forme rôznych aktivít, alebo otáznik naznačujúci prekvapenie.

Hlavnými úlohami pri vzdelávaní žiakov s autizmom sú:

- nahradíť chýbajúce alebo poškodené funkcie,
- zvoliť pre žiaka správne vyučovacie metódy,
- učiť žiakov to, čo budú v živote najviac potrebovať a využívať.

Základnými **metódami**, ktoré používame pri práci so žiakmi s autistickou poruchou sú vizualizácia, štrukturalizácia a individuálny prístup.

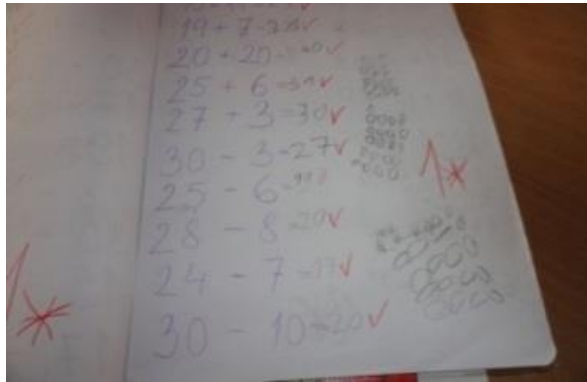
Vyučovacie predmety pre žiakov s autizmom v špeciálnej škole sú takmer identické s vyučovacími predmetmi žiakov s ľahkým mentálnym postihnutím. Žiaci s ľahkým mentálnym postihnutím majú na každý vyučovací predmet učebnice alebo pracovné listy. Kvalita edukačného procesu v našej triede je závislá od kvalitnej prípravy učiteľa na vyučovanie. Učiteľ musí mať k dispozícii väčšie množstvo učebných materiálov a učebných pomôcok, pretože pre žiaka je vhodné počas jednej vyučovacej hodiny vymeniť aspoň štyri – päť edukačných činností. Ak žiak robí jednu činnosť viac ako 10-15 minút, začína byť nervózny, snaží sa „uniknúť“ z činnosti nežiadúcimi spôsobmi. V Spojenej škole internátnej v Bytči sme vďaka projektom z európskej únie „Sme iní, ale nie horší, učíme sa moderne“, „Objavujeme novú cestu vo vzdelávaní“ a mnohým menším projektom získali veľké množstvo učebných materiálov i učebných pomôcok aj pre žiakov s autizmom a žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou.

V pracovných listoch *Moje učenie* sa nachádza 60 obrázkovo-slovných symbolov – kopírovať, kuchyňa, klavír, kresliť, magnetofón, kúpať sa, lepiť, uložiť príbor, umyť dlážku, umyť riad, umyť okuliare, variť čaj, spať, večera, odložiť riad, vysávať, obed, olovrant, práca, práca spolu, piť, nakupovať, volkmen, maľovať, modelovať, vyzliecť sa, oddych, uložiť šaty, obliecť sa, počítať, počítač, písať, pečiatkovať, polievať kvety, prestrieť, plávať, prechádzka, šiť, strihať, raňajky, rozprávať sa, umyť ruky, trolejbus, umyť zuby, bicyklovať sa, bazén, auto, autobus, česať sa, desiata, cvičiť, čítať, WC, domov, hra, jesť, električka, fúkať, vešať bielizeň, dvor. Z tejto ponuky je potrebné vyskladať plán činností počas štyroch alebo piatich vyučovacích hodín denne. 20 obrázkovo-slovných symbolov však zobrazuje činnosti, ktoré počas vyučovania nemáme možnosť realizovať, žiak ich vykonáva najmä v domácom prostredí. 7 obrázkovo-slovných symbolov zobrazuje iba sebaobslužné činnosti. Počas edukácie na vyučovacích hodinách máme možnosť využívať 33 obrázkovo-slovných symbolov. Ak chceme využívať veľké množstvo kvalitných učebných materiálov a učebných pomôcok ktoré máme k dispozícii, potom nie je možné zostaviť denný plán z obrázkovo-slovných symbolov, ktoré sú súčasťou pracovných listov *Moje učenie*.

V predmetoch ***Slovenský jazyk a literatúra, Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností a Vecné učenie*** využívame tieto učebné materiály a učebné pomôcky: 500 zábavných úloh pre deti, Veľká kniha hier a úloh, Šimonove pracovné listy 15 na rozvoj sluchového vnímania, Veľká kniha hier a úloh pre malých šikulov, Makovička, Zábavné úlohy na doma aj do školy, Šimonove pracovné listy 4 – na rozvoj myslenia a reči, Rozcvička jazýčka, Malý školáčik, Maľované čítanie, knihy zo školskej knižnice, Matesova abeceda, Hry s rečou, puzzle, Šimonove pracovné listy č.5 a 9, Rozvoj grafomotoriky a podpora psaní, Cvičenia na rozvoj jemnej motoriky a písania, Kresli, Píš a nalepuj, Nauč sa kresliť a písať, gombíková mozaika, modelovacie hmoty, navliekačky, manipulačná kocka, krabicové úlohy, vkladáčky, tablety – logopedické aplikácie, stieracie tabuľky, interaktívne knižky, kocky – abeceda, penové písmená, kostýmové čiapky, maňušky, paravany, viaceré súbory obrázkových aplikácií na suchý zips, Súbor kníh Moja prvá knižnica, súbory obrázkových fotografií, stavebnice Lego, Creative, Cheva ... Podľa aktuálnych schopností žiakov sami zhotovujeme pracovné listy a ak sú v ponukách kníhkupectiev alebo dílerov zaujímavé ponuky – zakúpime si ich pre potreby školy.

V predmete ***Matematika*** využívame tieto učebné materiály a učebné pomôcky: Hrajme sa s číslami, Objavuj svet počtov, Matematika, Maľované počítanie, Bolek a Lolek – učíme sa

číslice, rôzne typy pracovných listov, Geoform, Kolíkové počty, Geo – mozaika, Didaktická hra – počty, Krabicové úlohy, číselná veža, číselné kužele, tablet – matematické aplikácie, Color – mánia, nástenné matematické aplikácie, eurá...

Ak má žiak v dennom pláne umiestnený tento obrázok, vie, že ide počítať príklady do zošita.

Sám si zošit vyberie – vie kde ho má uložený.

V predmete **Hudobná výchova** majú žiaci možnosť využiť: zvukové loto, orffov inštrumentár, klavír, veľké množstvo CD, rôzne techniky muzikoterapie...

Na **pracovnom vyučovaní** využívame najmä zatlákačky, navliekačky, manipulačnú kocku, rôzne modelovacie hmoty, drevené a bežné puzzle, plastové imitácie potravín, Fimo-hmoty, nite a priadze, prírodné materiály, koráliky, leporelá, plastové valčeky, tenké drôty...

V predmetoch **Vlastiveda, Hudobná výchova a Telesná a športová výchova** využívame veľké množstvo netradičných učebných pomôcok získaných z projektov.

Na **rozvíjanie grafomotorických zručností** žiakom slúžia okrem iných učebných pomôcok aj viaceré druhy pracovných listov, omaľovánok. Veľa pracovných listov si však naši učitelia pripravujú individuálne, alebo vyhľadávajú na internete.

V tomto školskom roku sme pre našich žiakov vytvorili **multisenzorické prostredie Snoezelen**, kde majú k dispozícii výhrevnú oddychovú podložku s vankúšmi, relaxačné kreslo, aromalampu, projektor s obrázkovými kotúčmi, ktoré sa po zatemnení kútika zobrazujú na bielu protifaľnú stenu (morský svet, farby...), žiaci majú k dispozícii svetielkujúce loptičky aj modelovacia hmotu. Počas oddychu na výhrevnej podložke alebo masážnom kresle okrem svetelných efektov a vnímania vôní majú možnosť počúvať aj relaxačnú hudbu.

Nižšie sú uvedené niektoré obrázkové fotografie, z ktorých zostavujeme našim žiakom denný plán.

OHYBNÉ ŠPAGÁTY

OBRÁZKY

ČÍSELNÁ VEŽA

ČÍSLA

KOLÍKOVÉ POČTY

VKLADAČKY - ČÍSLA

GEOMETRICKÉ TVARY

EURÁ

DREVENÉ VKLADAČKY

PEXESO ZVIERATKÁ

OBRÁZKY

KATALÓG

STAVEBNICA

STAVEBNICA

STIERACIA TABUĽKA

ROZLIŠOVANIE-TVARY, FARBY

OVOCIE, ZELENINA, PEČIVO

ČÍSELNÝ RAD

HODINY

ZVUKOVÉ LOTO

OBRÁZKOVÉ FOTOGRAFIE

OBRÁZKY A PÍSMENÁ

OBRÁZKOVÉ FOTOGRAFIE

MAGNETICKÉ OBRÁZKY

PÍSMENÁ A OBRÁZKY

GEOMETRICKÉ TVARY

PÍSMENÁ A OBRÁZKY

GOMBÍKOVÁ MOZAIKA

URČIJEM POVOLANIA

UKLADÁM V PRIESTORE

VYBERÁM ČÍSLA

HOVORÍM - OBRÁZKY

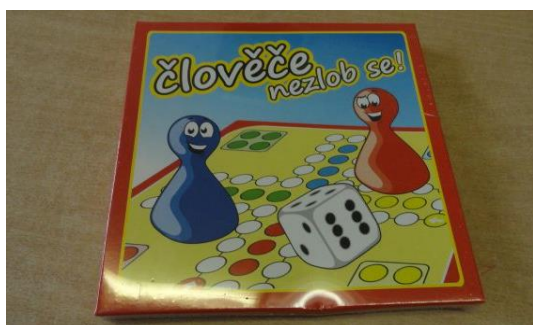
URČUJEM FARBY, VKLADÁM

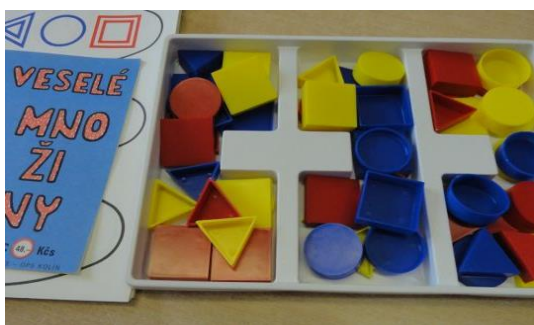
HOVORÍM-OBRÁZKY,PÍSMENÁ

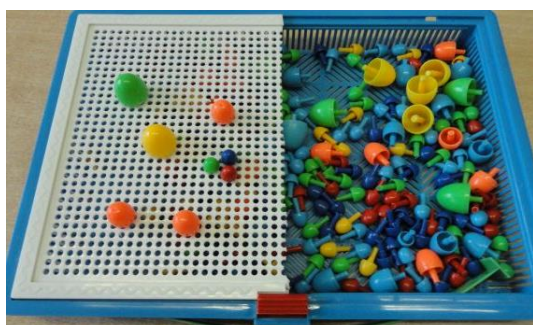
VKLADÁM PÍSMENKÁ

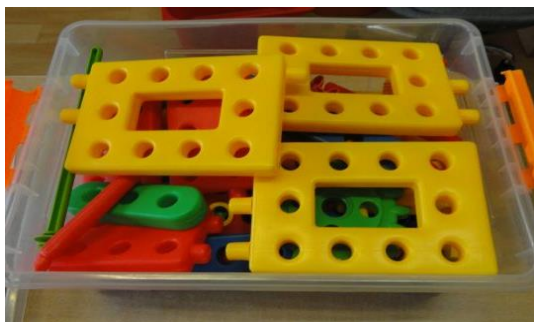
ČLOVEČE NEHNEVAJ SA

GEOMETRICKÉ TVARY

VKLADAČKY

STAVEBNICA

SPÁJAM - LEGO

TRIEDIM OBÁZKY

VKLADÁM PÍSMENKÁ

PRACUJEM S KOCKOU

PRACUJEM S KOCKOU

ZATÍKAČKY - VÍLY

NAVLEKAM KORÁLIKY

SPÁJAM LEGO

ZATÍLKAM

SPÁJAM ČASTI Z DREVA

FAREBNÉ KRUHY

ŠIJEM

SKLADÁM PUZZLE

MODELUJEM

VYŠÍVAM

MAGNETICKÁ STAVEBNICA

MAŇUŠKY – HRÁM DIVADLO

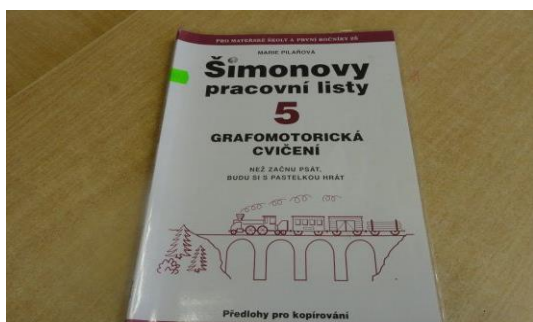
HRÁM DIVADLO

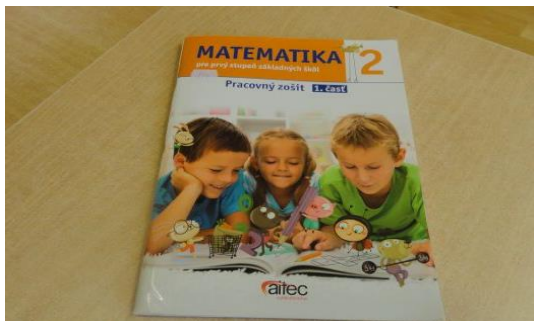
STAVIAM AUTOBUS

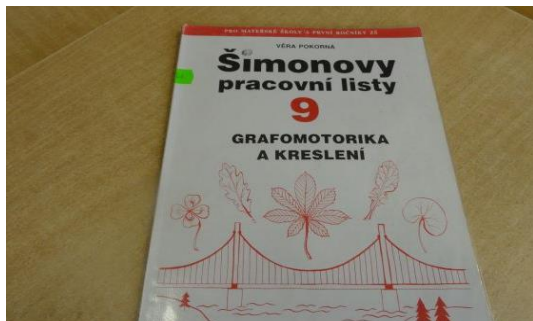
STAVIAM

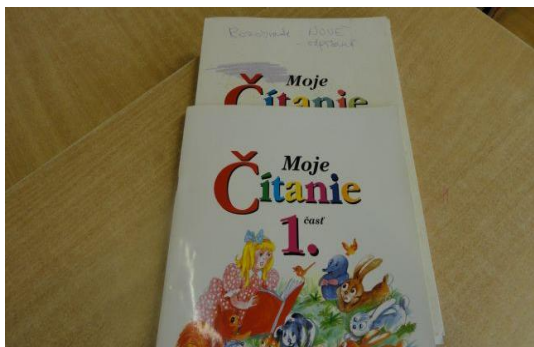
PÍŠEM

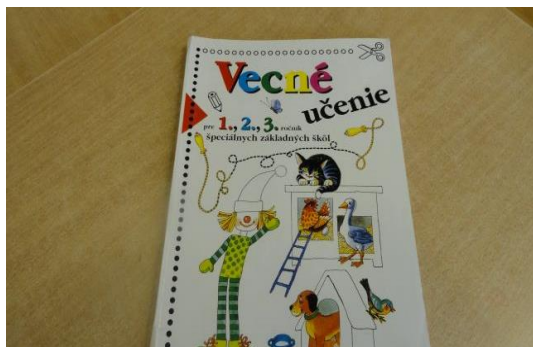
POČÍTAM

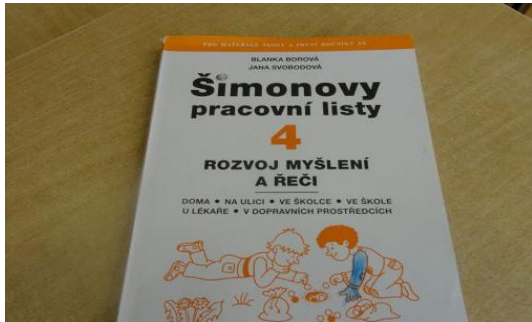
PÍŠEM

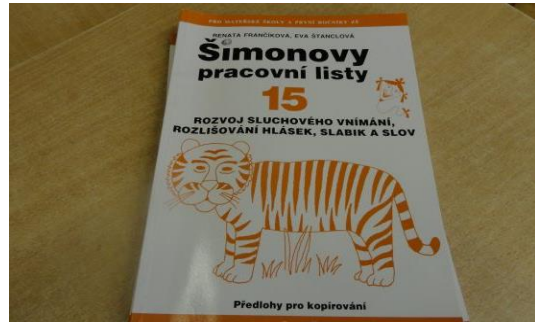
ČÍTAM

PÍŠEM, STRIHÁM, HOVORÍM

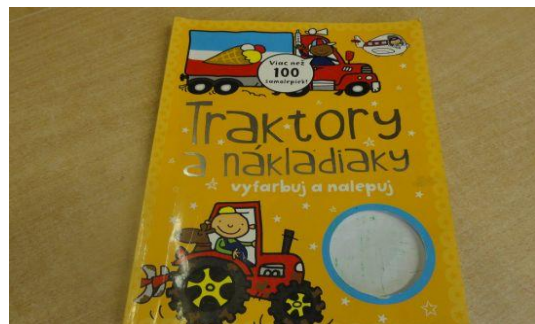
MAĽUJEM, HOVORÍM, STRIHÁM, LEPÍM

MAĽUJEM, HOVORÍM, STRIHÁM, LEPÍM

MAĽUJEM, HOVORÍM, STRIHÁM, LEPÍM

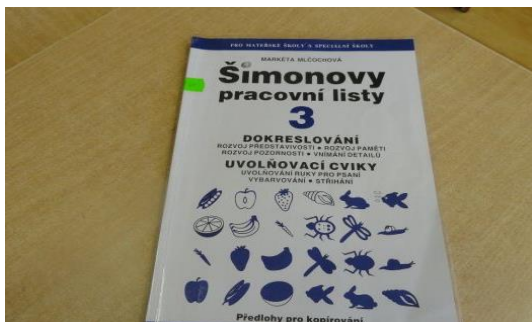
MAĽUJEM, HOVORÍM, STRIHÁM, LEPÍM

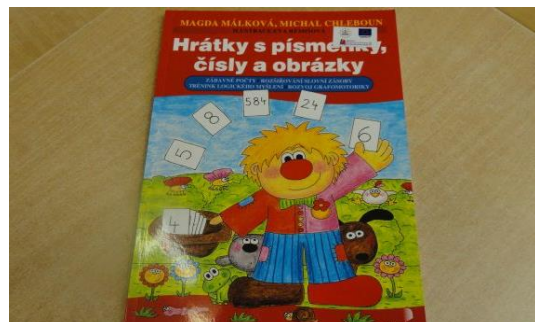
ČÍTAM, HOVORÍM

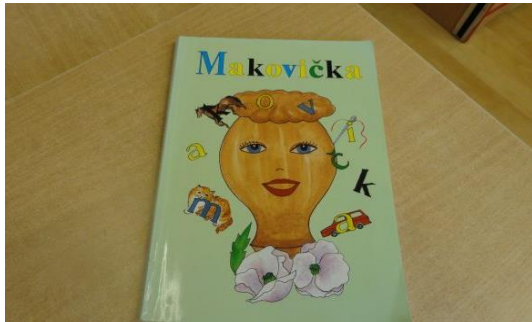
PRACOVNÝ LIST

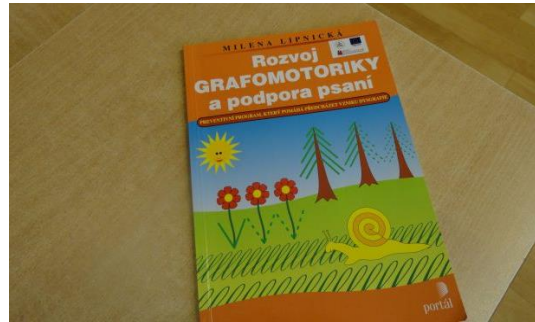
PÍŠEM, KRESLÍM

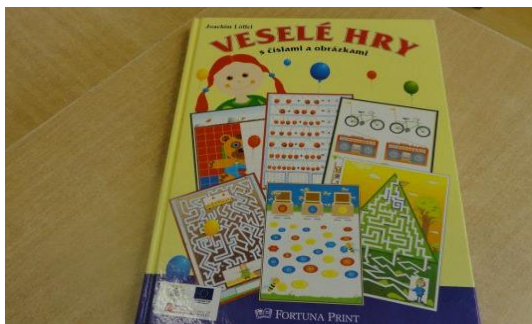
PRACOVNÝ LIST

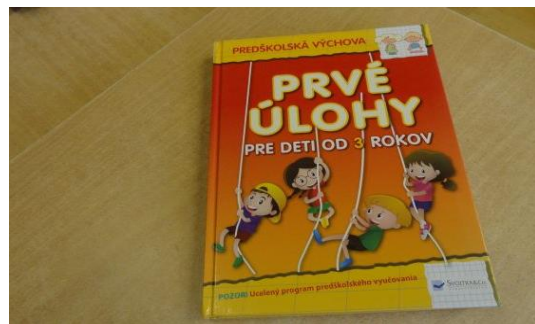
MAĽUJEM, HOVORÍM, STRIHÁM, LEPÍM

PÍŠEM, SPÁJAM

PRACUJEM PODĽA POKYNOV

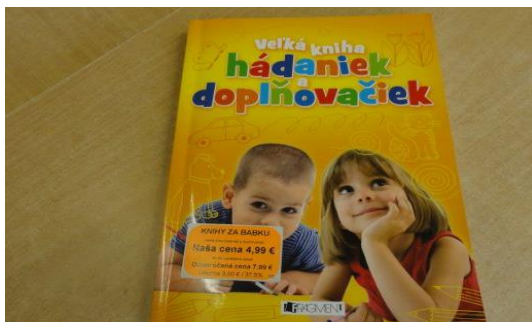
PRACUJEM PODĽA POKYNOV

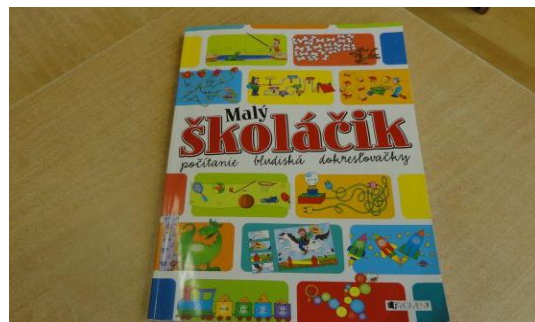
PRACUJEM PODĽA POKYNOV

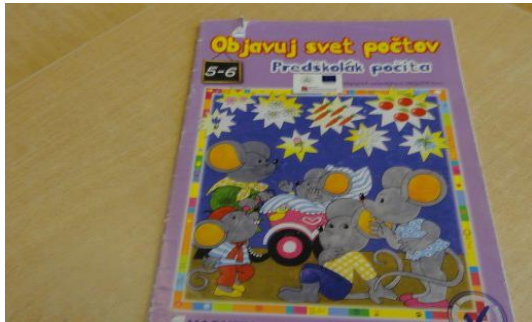
PRACUJEM PODĽA POKYNOV

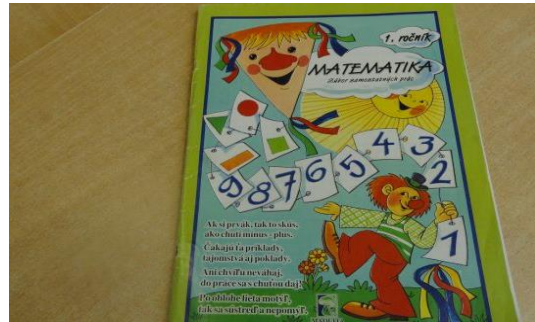
PRACUJEM PODĽA POKYNOV

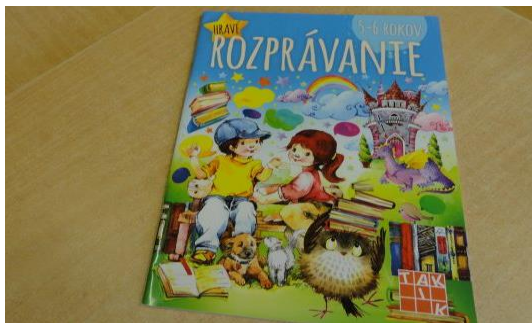
PRACUJEM PODĽA POKYNOV

PRACUJEM PODĽA POKYNOV

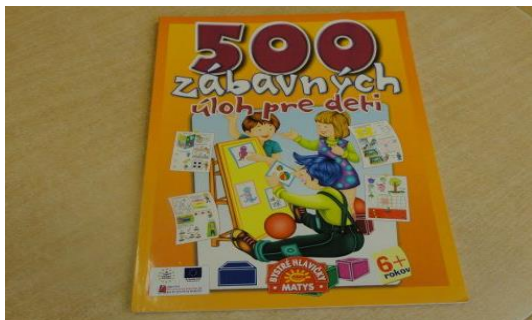
PRACUJEM PODĽA POKYNOV

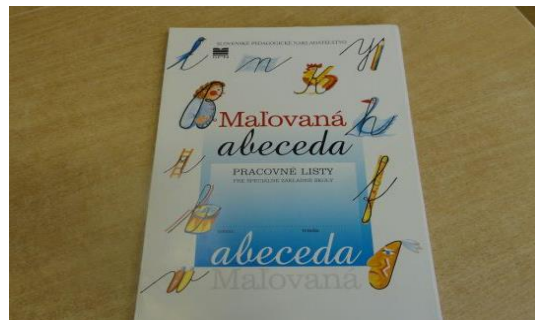
PRACUJEM PODĽA POKYNOV

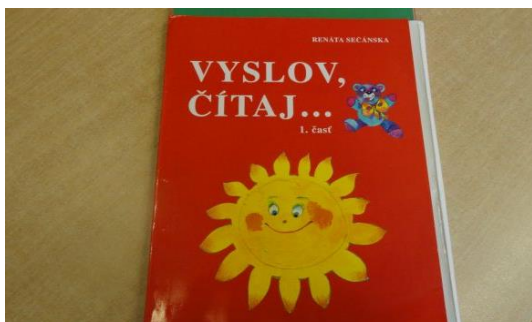
PRACUJEM PODĽA POKYNOV

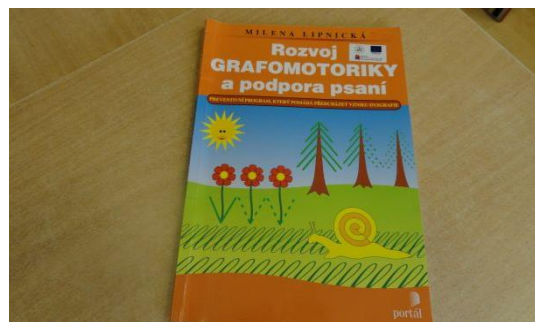
PRACUJEM PODĽA POKYNOV

PÍŠEM

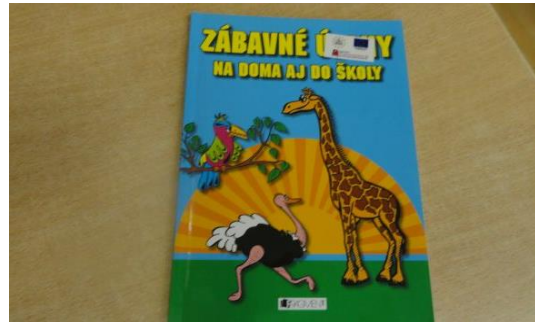
VYSLOVUJEM, ČÍTAM

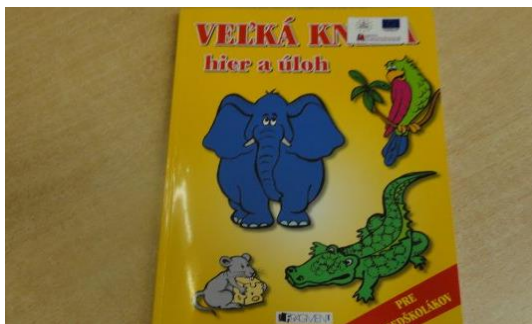
PÍŠEM

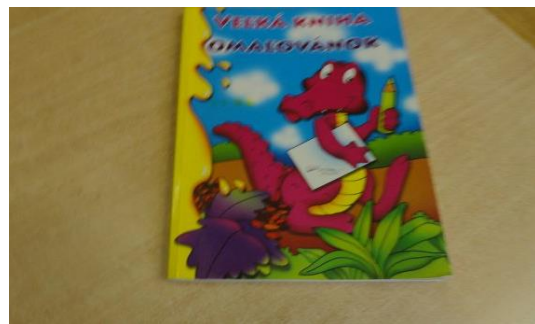
OMAEVEM

PRACUJEM PODĽA POKYNOV

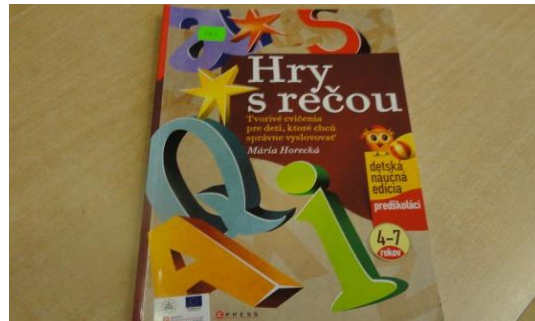
PRACUJEM PODĽA POKYNOV

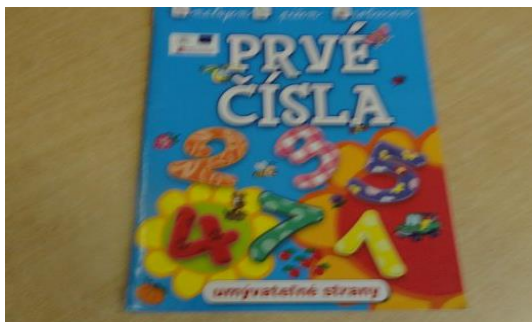
PRACUJEM PODĽA POKYNOV

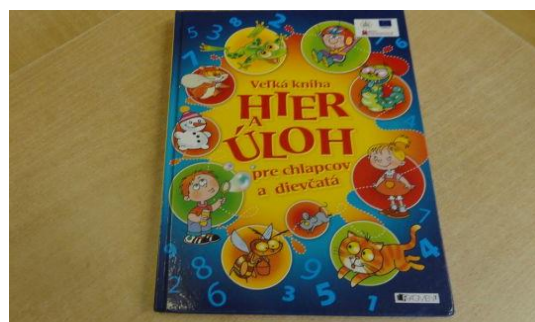
MAĽUJEM

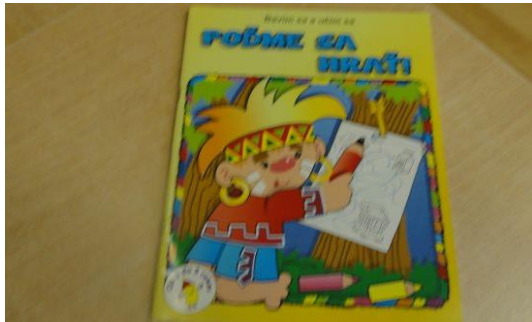
Hovorím

PÍŠEM ČÍSLA, POČÍTAM

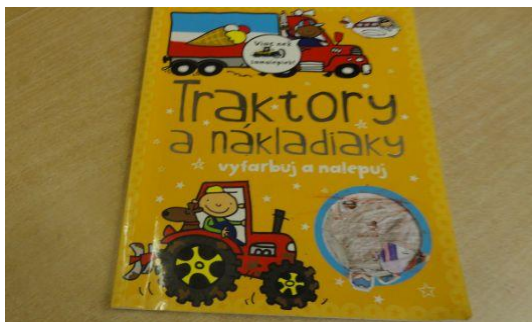
PRACUJEM PODĽA POKYNOV

PRACUJEM PODĽA POKYNOV

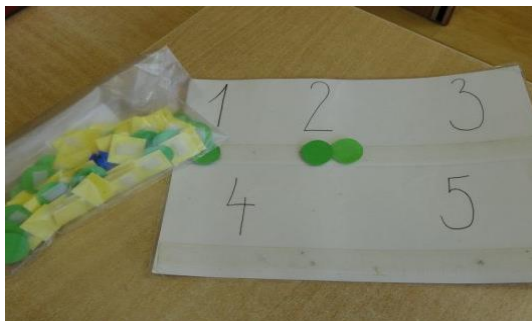
PRACUJEM PODĽA POKYNOV

VYSTRIHUJEM, LEPÍM

POČÍTAM

POČÍTAM

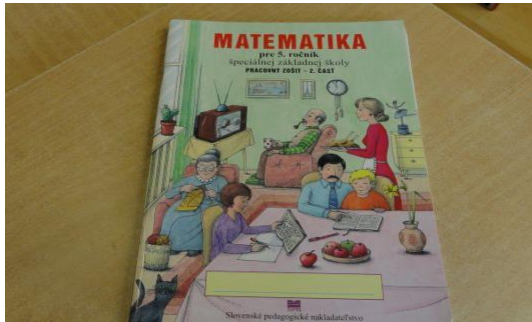
ČÍTAM, POČÍTAM

POČÍTAM

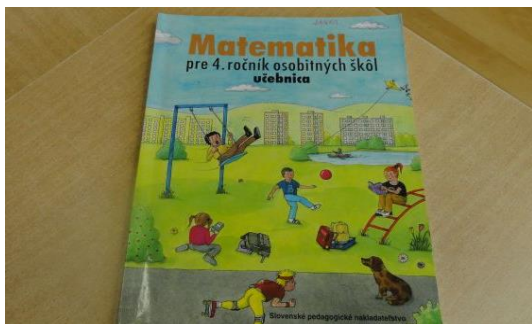
HOVORÍM, PÍŠEM, STRIHÁM

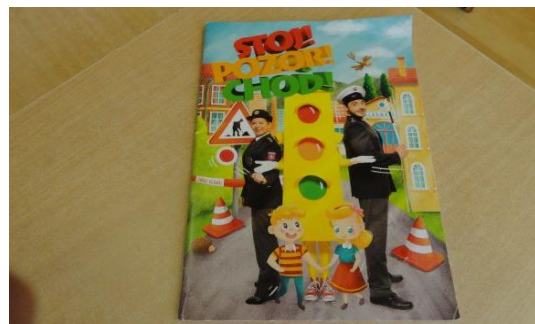
POČÍTAM

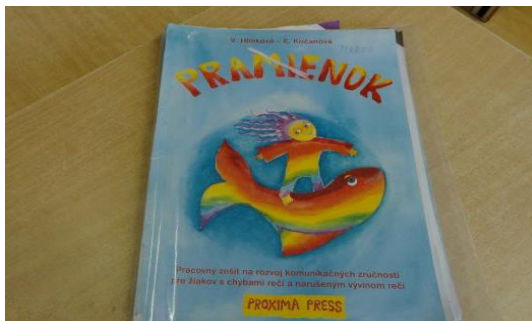
POČÍTAM

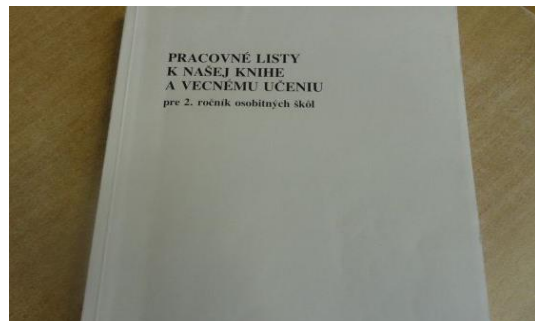
POČÍTAM

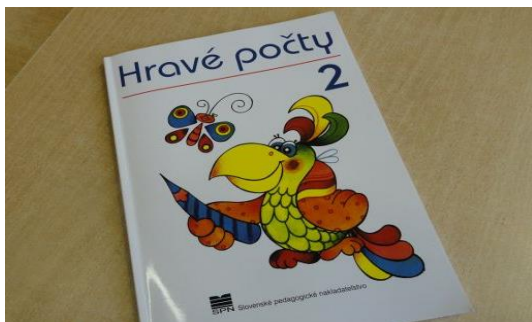
PRACUJEM PODĽA POKYNOV

POČÚVAM, POZORUJEM OBRÁZKY

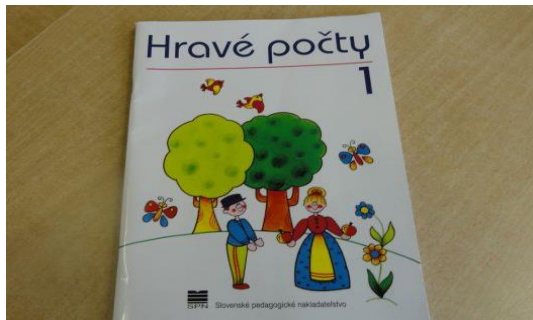
POČÚVAM, POZORUJEM OBRÁZKY

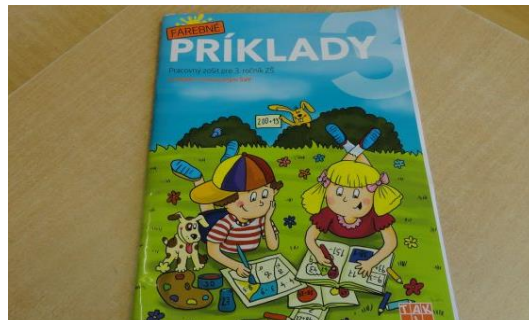
POČÍTAM

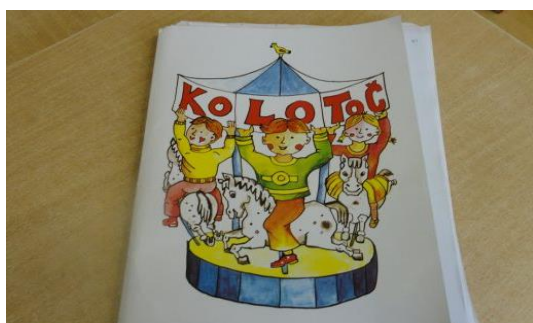
POČÍTAM

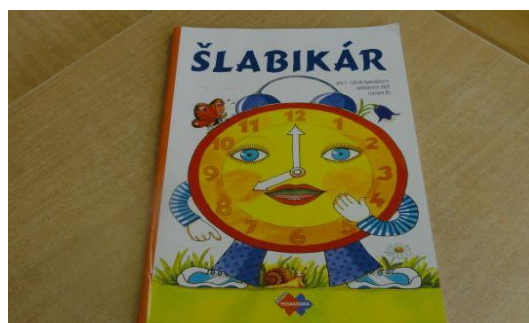
POČÍTAM

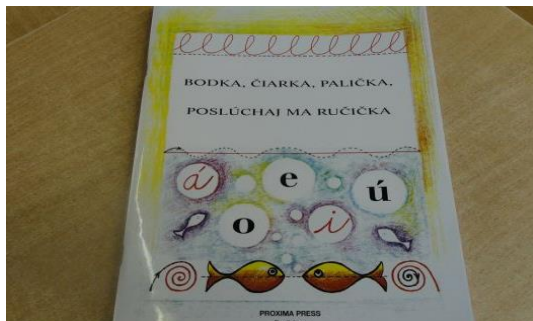
POČÍTAM

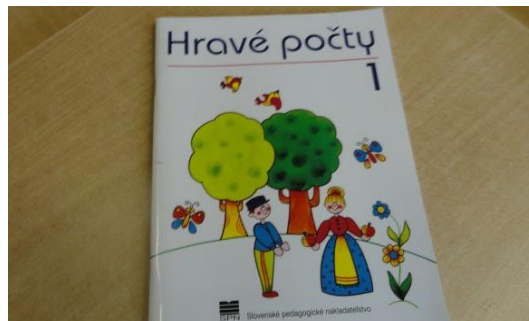
ČÍTAM, POČÚVAM

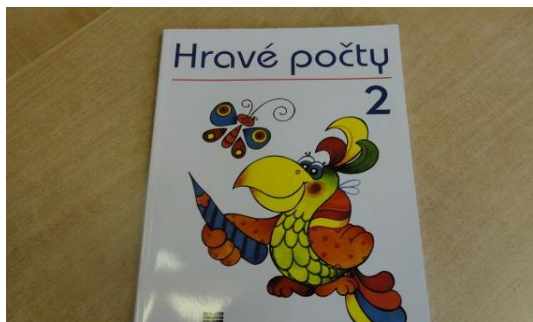
ČÍTAM

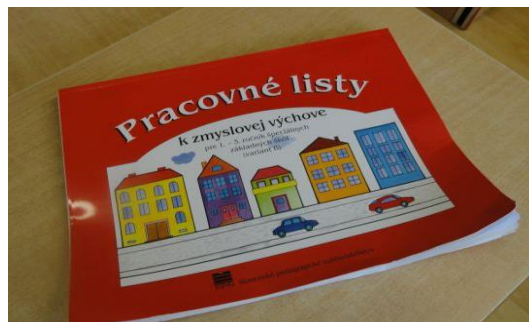
PÍŠEM

POČÍTAM

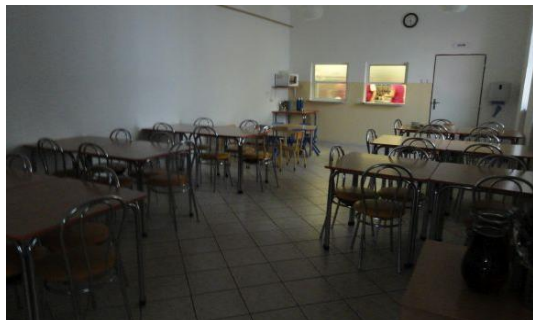
POČÍTAM

KRESLÍM, LEPÍM, STRIHÁM

PRECHÁDZAM SA

DESIATUJEM

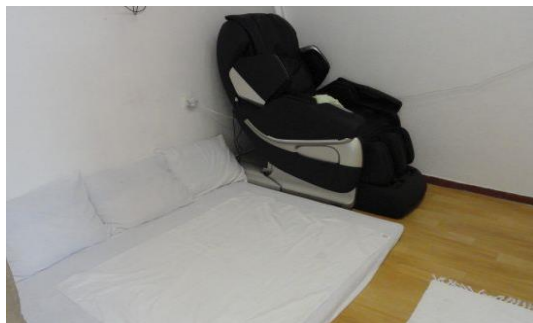
HRÁM SA, ODDYCHUJEM

CVIČÍM

CVIČÍM, HRÁM SA

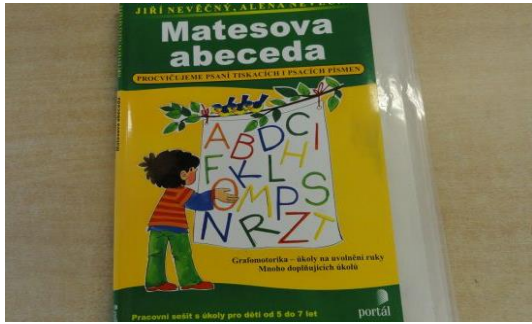
ODDYCHUJEM

WC

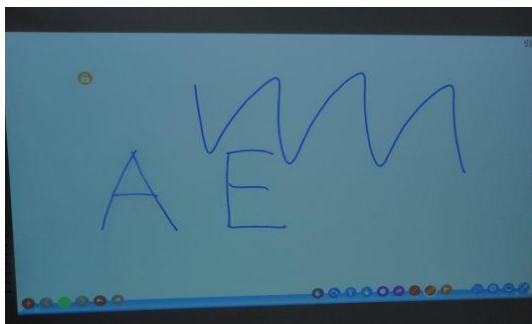
PRACUJEM PODĽA POKYNOV

ČÍTAM

DESIATUJEM

PÍŠEM, KRESLÍM

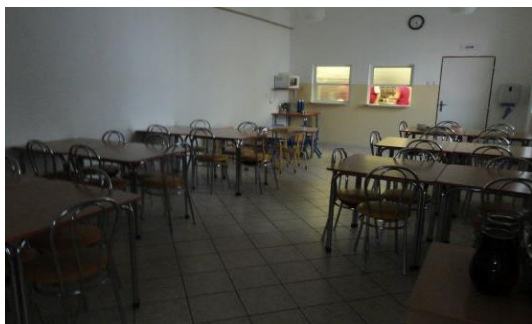
PRACUJEM S POČÍTAČOM

STRIHÁM, LEPÍM

PRACUJEM S OMAĽOVÁNKOU

OBEDUJEM

PRACUJEM PODĽA POKYNOV

Autisti majú veľmi dobre vyvinuté zrakové vnímanie a vizuálnu pamäť. Dieťaťu zviditeľníme deň tzv. **denným plánom**. V našej škole má tento denný plán žiak urobený formou plátna na suchý zips, ktoré je orámované dreveným rámom. Na pláne je veľkými tlačenými písmenami napísané meno dieťaťa, ktorému plán patrí a nalepená jeho fotografia. Žiaci si svoje denné plány obľúbili. Keď sme začínali učiť žiakov s poruchami autistického spektra, v denných plánoch sme používali symboly z pracovných listov Moje učenie. V súčasnosti sme si podľa vlastných potrieb zhotovili obrázkové fotografie, na ktorých sú všetky konkrétne učebnice, pracovné listy i učebné pomôcky. Veľký výber aktivít nám umožňuje častejšie meniť činnosti – v praxi to funguje výborne. Niektorí žiaci majú už k obrázkovej fotografii pridané aj slovné pomenovanie obrázka. Naším cieľom je, aby denný plán bol v budúcnosti zostavený len zo slovných pomenovaní – pre žiakov, ktorí sa posúvajú vpred a dosahujú veľmi dobré výsledky v oblasti globálneho čítania. Plány máme umiestnené tak, aby žiaci k nim mali ľahký prístup. Funkcia plánu spočíva v tom, aby vo zviditeľnenej podobe napovedal autistickému dieťaťu čo má práve robiť, čo bude robiť potom, kedy bude robiť to, čo má rado. Na konci plánu je umiestnený tzv. „zberný kôš“. Na suchom zipse sú v symbolickej podobe zoradené jednotlivé aktivity dňa, v takom poradí v akom budú prebiehať.

Komunikácia detí s autizmom prostredníctvom počítača a iPadu

Počítač môže byť dobrým pomocníkom aj pri výchove a vzdelávaní detí s autizmom. Pri práci s počítačom sa deti často upokoja, snažia sa o komunikáciu, aby získali viac informácií o úlohe. Samozrejme nie je to pomôcka, ktorá dokáže odstrániť prejavy autizmu, ale vzhľadom k tomu, že deti s autizmom majú problémy pri reálnej komunikácii s ľuďmi, umožňuje im komunikáciu s imaginárnym kamarátom či obľúbenou rozprávkovou postavou. Deti s autizmom inklinujú k aktivitám, ktoré majú jasné pravidlá, čo práve iPad umožňuje. Tablet u týchto detí rozvíja okrem jemnej motoriky, zrakovú diferenciáciu, sluchovú analýzu, myslenie, sociálne a komunikačné zručnosti. Dá sa využiť v školskom aj rodinnom prostredí a je pre deti silným motivačným prostriedkom vďaka širokej škále programov. Veľa detí s autizmom nekomunikuje, ale prostredníctvom zvukových programov dokážu postupne intonačne napodobňovať melódiu slov a neskôr aj vysloviť hlásky, slabiky, slová. S našimi žiakmi pracujeme s rôznymi aplikáciami, ktoré máme nainštalované v iPadoch. V spolupráci so školským logopédom využívame aplikácie Logopédia, Abeceda, Výučbové kartičky... Žiaci sa učia správne vyslovovať, a zároveň získavajú poznatky z čítania i vecného učenia. V tabletoch, ktoré používame je operačný systém Android.

